

Deutscher Schul- und Sprachverein
für Nordschleswig

Hvordan fremmer jeg mit barns sproglige udvikling?

- vejledning til tosprogede forældre

Indhold

Side

Kære forældre	2
Flersprogethed som nøgle til verden – barnemad?	3
Hvordan kan vi stimulere vores barn i sproglig henseende? – Forældres spørgsmål	4
Opdragelse til tosprogethed – en bevidst beslutning?	7
Fremme af sproget i børnehaven	10
Fremme af sproget i skolen	11
Kurser i tysk for forældre	12

Kære forældre!

De fleste børn konfronteres i dag med flere end ét sprog. Det kan være sprog, der tales i hjemmet, i deres omgivelser eller i medierne. Senere bliver disse sprog også interessante med henblik på deres arbejde.

Flere og flere forældre ønsker derfor, at deres børn tidligst muligt lærer et andet sprog. Indskrivning i en tysk børnehave og derefter i en tysk skole giver en fremragende mulighed for allerede i en ung alder at lære et andet sprog (tysk henholdsvis dansk).

De tyske børnehaver og skoler drives af det tyske mindretal. De er organiseret under „Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig“ (DSSV). Målet er at bevare tysk sprog og kultur i grænselandet. En kvalificeret uddannelse i Danmark kræver dog også at det danske sprog beherskes på et højt niveau. Disse to hovedpunkter er afgørende for sprogkonceptet i DSSVs institutioner.

Husk: I børnehavealderen lærer dit barn meget let et andet sprog

Du taler dansk eller sønderjysk derhjemme?

Gennem leg og børnehavens mange impulser tilegner dit barn sig hurtigt og naturligt det tyske sprog. På den måde bliver dit barn stimuleret mht. både udvikling og sproglig kompetence.

Du taler tysk derhjemme?

Så taler dit barn allerede institutionernes sprog. Det er nu vigtigt at lære landets sprog for at kunne komme i kontakt med omgivelserne og for at være tilstrækkeligt forberedt på skolens danskundervisning.

Måske føler du som forælder til et tosproget barn en vis usikkerhed mht., hvordan dit barn klarer to sprog og hvordan du kan hjælpe.

Denne lille vejledning indeholder informationer om, hvordan du i hverdagen kan fremme dit barns sproglige udvikling.

Flersprogethed som nøglen til verden – barnemad?

Ca. 70% af verdens befolkning benytter sig dagligt af mere end ét sprog, og mere end halvdelen af alle skoleelever undervises i et andet sprog end deres modersmål. Situationen i grænselandet er derfor ikke noget specielt. At anvende to eller flere sprog hører derfor hos de fleste til hverdagen. Alligevel ved vi endnu ikke alt om, hvordan tosprogethed udvikles, og hvordan man bedst bakker børnene op i den henseende.

Man ved, at børn fra begyndelsen har evnen til at lære flere sprog. Det sker dog ikke automatisk, men kræver opbakning, hvis barnet ved skolegangens afslutning skal have opnået sikkerhed i at tale, læse og skrive begge sprog.

Sproglig stimulering har ikke kun betydning for udviklingen af tosprogethed, men også for barnets udvikling som helhed. Derfor er det vigtigt at tale og synge med spædbarnet samt at fortælle og læse op for det. Sådan lærer barnet ikke kun ord og sætninger, men oplever også glæden ved at kunne udtrykke sig. Og hvis det oven i købet lykkes på to sprog – des bedre!

Ud fra den grundlæggende evne at lære ethvert af alverdens sprog udvikler barnet allerede i det første leveår en forkærlighed for lydene af det sprog, barnet hører mest. Omkring 10 måneder gammelt, begynder barnet at tilnærme sit pludren til den melodi, der er typisk for det eller de sprog, der tales i omgivelserne. 2 til 3 år gammelt lærer det de grundlæggende sætningsmønstre og deres betydninger. I 4 års alderen har barnet lært de væsentligste træk af sit modersmåls struktur. Har et barn fra begyndelsen kontakt med flere sprog, lærer det disse sprogs lyde og sætningsmønstre – og bliver flersproget.

Barnets første sprog spiller en prægende rolle for alle andre sprog, som barnet senere tilegner sig. Det virker som en lup, gennem hvilken ethvert nyt sprog betragtes. Ved hjælp af sit første sprog lærer barnet at udtrykke følelser, iagttagelser og tanker. Har barnet lært at udtrykke sig differentieret og præcist, vil det tilstræbe at gøre det tilsvarende i andre sprog. Derfor er det vigtigt, at du taler med barnet på et sprog, som du selv er helt fortrolig med.

Uafhængigt af dansk eller tysk hjemmesprog vil barnet altid komme i kontakt med det andet sprog – på gaden, med søskende og deres venner, foran fjernsyn eller radio. Derved lærer barnet det andet sprogs lyde og melodi og træner hørelsen og hjernen. Sørg derfor for, at dit barn konfronteres med mange forskellige situationer, i hvilke det oplever og eventuelt taler det sprog, der ikke er hjemmesprog.

Hvordan stimulerer vi vores barn i sproglig henseende? – forældres spørgsmål

Skal vi udelukkende tale tysk med vores barn?

Du skal under ingen omstændigheder give afkald på at tale det sprog i familien, som er naturligt for dig og som familien bedst kommunikerer på. Har dit barn lært at udtrykke sine behov og spørgsmål på sit første sprog, og føler det glæde ved at fortælle og lytte, så er grundlaget for at lære et andet sprog skabt.

Hvad kan jeg gøre i hverdagen for at fremme mit barns sproglige udvikling?

Leg og tal mest muligt med dit barn. Jo flere sproglige impulser det får, jo mere nuanceret vil dets sprog udvikles. Fortæl om din barndom, se sammen på gamle fotografier og billedbøger, lær dit barn rim og remser og sange på modersmålet, læs historier og eventyr for det. Hvis du ikke har megen tid til dit barn, kan du benytte dig af hverdagens situationer til at formidle et omfattende ordforråd. I stedet for bare at sige: "Jeg laver mad" kan du forklare: "Jeg koger grøntsagssuppe, steger fisk" osv. Under påklædning kan du benævne legemsdele og klædningsstykker i stedet for bare at sige „tøj“: "Du tager sokkerne på fødderne, knapper jakken foran, . . ." På indkøbstur kan du benævne varerne på dit sprog, - måske synes dit barn, at det er sjovt at finde ud af, hvad varerne hedder på det andet sprog.

Er det altid bedre udelukkende at benytte sig af ét sprog i familien?

Selv små børn er i stand til at lære to eller flere sprog samtidigt. Hvis dit barn helt fra begyndelsen lærer to sprog, er det vigtigt for barnet på et tidligt stadium at kunne skelne mellem sprogene. Det kan opnås ved, at du overholder nogle regler: F. eks. kan sprogene være knyttet til én person; far og mor taler med barnet hver på sit modersmål (f. eks. tysk, dansk/sønderjysk eller andre sprog). På den måde lærer barnet at benytte sig sikkert af begge sprog. Taler en anden person (f.eks. bedstemor) et tredje sprog, så kan barnet endda vokse op tresproget.

Der findes naturligvis mange familiesituationer, hvor denne regel ikke kan anvendes, f.eks. hvis du som forælder kun behersker ét sprog, eller hvis du er vant til at skifte mellem sprogene. Afgørende er imidlertid, at barnet klart kan skelne, hvilket sprog der tales. Derfor bør samtaler, der begynder på ét sprog, konsekvent fortsættes til afslutningen på samme sprog.

Nogle familier knytter sprogene til bestemte emner. Tales der f. eks. om skolen, læreren eller lektierne, tales tysk. Tales der om private emner, benyttes familiesproget.

Hvad kan jeg gøre, hvis mit barn blander sprogene sammen?

Det er helt normalt, at flersprogede mennesker blander sprogene. Det kommer derimod an på, at barnet lærer, hvilke ord og hvilke regler der hører til hvilket sprog. Ellers kan barnet få problemer med at tale med ensprogede. Du kan hjælpe dit barn sådan: Benytter barnet et tysk ord, mens det taler dansk, svarer du bare på dansk. Eller leg med barnet: Sig sjove "blandingsord" eller "blandingssætninger", sammensat af begge sprog, og lad barnet sortere ordene i grupper (f.eks. hjemme- og børnehavesprog eller fars og mors sprog). Eller snak med barnet om, hvori forskellen

mellem to ord består ("Haus" - "hus", "Maus" – "mus"). Snak om bestemte lyde (f.eks. „sch“, "ch"), som måske lyder helt anderledes på dit eget sprog.

Hvad skal jeg sige til andre personer, som passer barnet – bedstemor, dagplejemor, babysitter, . . . ?

Hvis dit barn passes af andre i mange timer hver dag, bør du tale med dem om, hvad de kan gøre, for at hjælpe barnet med at lære de forskellige sprog. Måske har bedstemoren tid til at fortælle meget og til at svare på spørgsmål. Måske kan hun også gå hen på en legeplads med barnet, hvor der er mulighed for første kontakter med jævnaldrende. Det væsentlige er, at du ofte taler om emnet „sprog“ med alle, der deltager i barnets opdragelse. Spørg pædagogerne og lærerne med jævne mellemrum, hvordan barnets sprogkunderskaber i begge sprog udvikles. Hvis du tilkendegiver, hvor megen vægt du lægger på, at dit barn lærer sproget, motiverer det også andre, der tager sig af barnet, til at være opmærksomme på barnets fremskridt. Det pædagogiske personale i børnehaverne og skolerne er fortroligt med din situation og vil hjælpe dit barn med dets sproglige udvikling.

Hvordan finder mit barn tyske venner?

I børnehaven, i skolen og i nabolaget leger hhv. lærer børn normalt sammen uden problemer. For at skabe nært venskab med børn, der taler tysk, har dit barn måske brug for lidt hjælp. Spørg pædagogerne eller lærerne, om dit barn leger særligt gerne med nogle bestemte tysksprogede børn. Måske kan der etableres kontakt med dette barns forældre for at aftale, hvornår børnene kan inviteres med hjem.

Hvis familien pga. flytning eller andre forhold er i en vanskelig situation, kan det være bedre at lade barnet få ro frem for at belaste det med flere sprog. Nu skal der naturligvis ikke lægges pres på barnet. Men barnet har behov for at lege og lære. Børnehaven, børnehaveklassen, kontakt til jævnaldrende og en første succes mht. det tyske sprog er positive, motiverende erfaringer.

Du kan også foreslå i børnehaven eller i børnehaveklassen – måske sammen med andre forældre (fra andre landsdele, men også fra Tyskland) – at snakke om barnets hidtidige bopæl eller om Tyskland. Alt dette hjælper ikke kun dit eget barn, men også dets kammerater til at overvinde genertheden over for nye børn og det andet sprog.

Gavner det, hvis mit barn ser tyske tv-udsendelser?

Mindre børn bør principielt ikke se tv i længere tid. Aktiv sprogindlæring fremmes ikke ved tv. Men hvis du sammen med barnet ser egnede udsendelser beregnet til aldersgruppen (f. eks. „Die Sendung mit der Maus“ eller „Löwenzahn“), kan det bidrage til at lære tysk. Lad barnet fortælle eller oversætte lidt af det, I har set, eller snak sammen om det. På denne måde animeres dit barn til at lytte og prøve at forstå indholdet. Derudover lærer det noget om de personer og historier, som kammeraterne allerede kender.

Hvad nu, hvis mit barn nægter at tale vores sprog?

I næsten alle flersprogede familier findes perioder, i hvilke barnet ikke mere vil tale familiens sprog. Det kan have forskellige årsager: Barnet vil tilslutte sig flertallet i stedet for at være anderledes; det vil afgrænse sig i forhold til forældrene osv. Tag det afslappet. Det er ikke rettet personligt imod dig. For en succesfuld flersproget opdragelse er det en fordel fortsat at tale, læse, høre radio, skrive breve og have kontakter på familiesproget.

Skal børn tolke for deres forældre?

Mange børn lærer tysk hurtigere end deres forældre, som på deres arbejdsplads eller i hjemmet kun har begrænset kontakt med sproget. Derfor kan der opstå situationer, hvor barnet bruges som tolk. Det er naturligvis en fornem præstation og en god øvelse at tolke en hel samtale – og barnet har fortjent ros. Barnet er også stolt af at kunne noget bedre end forældrene.

Alligevel bør du stræbe efter at forbedre dine egne tyskkundskaber.

I de tyske børnehaver og skoler tales der naturligvis primært tysk, selvom man er imødekommende, hvis du endnu ikke forstår eller taler sproget så godt. Det er vigtigt, at du forsøger at tale tysk med pædagogerne og lærerne, da det er et overordentligt godt forbillede for dit barn, hvis det oplever, at du gør dig umage for at lære det tyske sprog.

Mit barn er allerede ret god til at udtrykke sig på tysk – kan jeg være sikker på, at denne indlæring fortsætter automatisk?

At beherske et nyt sprog med en vis sikkerhed kræver en mangeårig indlæringsproces. Selv om dit barn klarer sig meget godt blandt kammeraterne, er det ikke sikkert, at dets sprogkundskaber er gode nok til at følge skolens undervisning. Undervisningens indhold bliver mere og mere krævende fra år til år. Derfor er det nødvendigt, at dit barns sproglige evner følger med. Disse evner er aldrig gemt færdigt i hovedet. De har behov for permanent at blive holdt ved lige, blive øvet og blive suppleret for ikke at blive glemt.

I enhver sproglig udvikling forekommer kortvarige stagnationer eller tilbagegang – men derfor er der ikke grund til at blive nervøs. Tal regelmæssigt med pædagogerne og lærerne om, hvordan barnets deltagelse er, og om det forstår alt: Svarer dets ordforråd til alderen? Danner det alderssvarende sætninger? Læg ikke pres på barnet, hvis der opstår problemer, men spørg i institutionen efter hjælpeforanstaltninger.

Opdragelse til tosprogethed – en velovervejet beslutning

Hvis du skal afgøre, om du vil lade dit barn vokse op tosproget, bør du træffe afgørelsen med omtanke. En gennemtænkt afgørelse hjælper til at reducere en evt. utilfredshed eller endda skyldfølelse.

1. Understøt dit barns sprogindlæring allerede fra fødslen!

Sunde børn lærer sprog næsten af sig selv. De har ikke behov for målrettet hjælp. Afgørende er omgivelser, hvor sprog spiller en stor rolle. Selvom børn er 1 – 2 år gamle, når de siger deres første ord, begynder deres sproglige udvikling langt tidligere. Børn hører deres modersmål, allerede inden de bliver født. De forstår allerede meget – længe inden de selv kan tale. Fra fødselen kommunikerer de ved hjælp af lyde, gestus og mimik.

Du som forælder bærer derfor et stort ansvar for dit barns sproglige udvikling, - og dette senest fra fødselstidspunktet! Dit barns sproglige udvikling kan du bedst fremme ved

- at være et sprogligt forbillede,
- at tale meget med dit barn,
- at etablere sprog som en fast del i hverdagen.

2. Beslut dig, hvilket/hvilke sprog du kan og vil tale med dit barn!

Hvilket sprog opfatter du som dit modersmål? I hvilket sprog trives du bedst? Hvor godt taler du andre sprog? I hvilket sprog kan du knytte følelsesmæssige bånd til barnet og forklare verden?

3. Bliv klar over, hvilke forventninger du har til dit barns tosprogede udvikling!

Hvis målet er, at dit barn behersker flere sprog på et højt niveau, så skal du tage hensyn til følgende:

- De færreste tosprogede mennesker behersker begge sprog perfekt. De har oftest et stærkt og et svagt sprog.
- At lære et andet sprog kan nogle gange være forbundet med særlige anstrengelser for barn og forældre.
- Om dit barn når målet, afhænger i høj grad af dig som forælder.

- Find derfor partnere til at opfylde din selvvalgte opgave. Søg kontakt til personer i samme situation. Udnyt børnehavens og skolens muligheder mht. rådgivning og udveksling.
- For skolegangen er det på længere sigt nødvendigt, at dit barn supplerer basiskundskaberne i begge sprog. Det er skolens opgave, men afhænger også af dine egne anstrengelser.

4. Vurder, hvor meget sprogindlæringen kan påvirkes!

Barnets sprogindlæring foregår i udviklingsprocesser, der f. eks. bestemmer, hvor hurtigt og i hvilken rækkefølge indlæringstrin er fastlagt. Også sprogblandinger i barnealderen er en normal udviklingsfase hos tosproget opvoksede børn, som i høj grad er uafhængig af ydre faktorer. Derfor kan disse kendetegn af sprogudviklingen næppe påvirkes.

Nægter et barn dog at benytte et sprog (modersmål, omgivelsernes sprog, institutionssprog), må dette ofte ses i sammenhæng med omgivelsernes adfærd mht. sproglig indlæring: Skifter du sprog, f. eks. taler den ene gang modersmålet, den anden gang omgivelsernes sprog eller institutionssproget, opfatter barnet ikke dit modersmåls særlige betydning.

"Du taler jo dansk; hvorfor skal jeg så tale tysk?" Denne adfærd kan på den anden side føre til en inkonsekvent adfærd fra din side. Overvej derfor, hvordan du vil imødegå barnets nægten, og tal med barnet om det.

5. Tænk over situationer, der medfører inkonsekvent adfærd!

Oftentimes er det ydre faktorer, der medfører inkonsekvent adfærd. Afgørende er, igen og igen at overveje: I hvilke situationer er det virkelig nødvendigt at tale omgivelsernes sprog med barnet? Mener du selv, at der er uhøfligt at tale dit modersmål, hvis der er personer til stede, der ikke forstår det, eller følger du bare et – virkeligt eller subjektivt følt – pres fra omverdenen? Er pragmatiske grunde, f. eks. begrænset tid, i nogle situationer vigtigere end overholdelse af dine opdragelsesprincipper?

6. Overvej, hvor vigtigt du personligt synes, det er at være konsekvent!

Dette afhænger af dine forventninger: Anser du det for vigtigt, at dit barn lærer dit modersmål/ omgivelsernes sprog/ partnerens sprog tilfredsstillende, må du tilstræbe, at barnet bliver overbevist om nødvendigheden af at lære sproget. Denne overbevisning hos barnet opnår du ved konsekvent at tale dette sprog med barnet eller ved, at du skaber mulighed for, at barnet hyppigt kan anvende sproget.

Men pas på med at lægge pres på dig selv og barnet! Det er jo netop inkonsekvensen, der er udtryk for din levende tosprogethed, og det er bare naturligt i kommunikationen med dit barn at anvende begge sprog. Derudover er du et tosproget forbillede for dit barn. Du vil motivere det ved at vise, at du opfatter din egen tosprogethed som noget levende, naturligt og positivt.

Grundlæggende gælder det om at afveje mellem på den ene side at skabe situationer, der kræver brug af dit modersmål, og på den anden side at anvende sprogene på en levende naturlig/pragmatisk måde. Sådanne kompromiser kan du også aftale med dit barn. Afgørende for din egen tilfredshed er dog: Tag en nøje overvejelse beslutning!

7. Hvis din partner har et andet modersmål, så anmod din partner om at lære dit!

En tosproget opdragelse lettes af, at din partner har gode sprogkunderskaber i dit modersmål, for hvis din partner forstår, hvad du taler om med dit barn, skal du ikke oversætte. Overvægten af omgivelsens sprog i familien mindskes, og dermed er det nemmere at være konsekvent. Det er ønskværdigt, at din partner i det mindste behersker nogle grundlæggende sprogkunderskaber i dit modersmål.

8. Planlæg dit sociale netværk velovervejjet!

Ved kontakt med personer, der taler det sprog, du anvender mindst, opstår mangfoldige sproglige forbilleder og anvendelsesmuligheder for dit barn. Dialogen med andre forældre til tosprogede børn giver mulighed for at dele erfaringer og for at tale om eventuelle problemer.

På den måde får du og dit barn erfaring med tosprogethed. Tal med disse personer om, hvor meget dit modersmål og dit barns tosprogethed betyder for dig. Tal åbent om dine erfaringer mht. tosproget opdragelse - såvel de smukke sider som de besværlige. Således er der mulighed for aktivt at forme det sociale netværk passende til dine behov og din personlighed. Sikkert finder du blandt børnehavens og skolens forældre nogle, der er beskæftiget med tilsvarende emner.

9. Vær kritisk over for faglig rådgivning

Ikke alle mennesker, som pga. deres uddannelse synes at have stor viden om tosprogethed, har faktisk denne viden. Se selvbevidst og kritisk på fagkompetent rådgivning – også på den her vejledning. Husk, at du til syvende og sidst selv må være eksperten for dit barns tosprogede udvikling og opdragelse under dine helt individuelle forhold. Ingen kender disse forhold bedre end du selv. Bliv derfor ikke nervøs pga. generelle udsagn ("Du burde tale tysk/dansk/... med dit barn!").

Fremme af sproget i børnehaven

De tyske børnehaver i Sønderjylland tager sig af børn, hvis forældre har valgt at modtage de tyske institutioners service og anerkender DSSVs målsætning. Disse børns familiesprog er oftest tysk eller dansk/sønderjysk. Da der i børnehaven overvejende er børn, der ikke har tysk som familiesprog, er en af institutionernes centrale opgaver at understøtte børnene til at lære det tyske sprog og forberede dem på et vellykket skoleforløb. Derfor konfronteres børnene

ved specielle foranstaltninger med det tyske sprog og tilskyndes til at benytte det.

Måden at gøre det på er forskellig fra institution til institution.

Dette gælder også mht. børn med tysk familiesprog, som tilsvarende allerede i børnehaven skal fremmes således, at de kan lære de grundlæggende træk i dansk. Dette er oftest en lille gruppe, og institutionerne gør sig umage med at gøre dem bekendte med det danske sprog i det omfang, det er muligt, og med de midler, der står til rådighed. Det blev allerede ovenfor nævnt, at også her forventes en stor indsats fra forældrenes side.

For at være velinformeret om børnenes sproglige udvikling og for at kunne planlægge passende forholdsregler mht. at fremme sproglig kompetence iagttager pædagogerne nøje børnenes udvikling i almindelighed og specielt mht. til sprog. Derved opdages også en evt. retardering eller andre uregelmæssigheder i udviklingen. I dette tilfælde – og hvis du samtykker – kontaktes kommunens PPR-kontor eller DSSVs skolepsykologiske kontor. Iagttagelsernes resultater drøftes med dig og gives ved indskolingen videre til skolen. På den måde har skolen et solidt grundlag for at fremme dit barn bedst muligt i børnehaveklassen.

Ønsker du et personligt indtryk af børnehaven og dens sproglige arbejde, kan du henvende dig til den nærmeste børnehave og bede om, at du sammen med dit barn må deltage i dagligdagen i nogle timer eller en dag.

En liste over alle tyske børnehaver findes på DSSVs hjemmeside www.dssv.dk >Kindergärten. Når du har fundet den nærmeste børnehave, kan du derudover i mange tilfælde finde "din" børnehaves individuelle hjemmeside.

Lige meget hvor du henvender dig, rådgiver vi dig udførligt.

Fremme af sproget i skolen

Hvis dit barn har været i en tysk børnehave, kan det i reglen uden betænkning fortsætte i den tyske skole. Barnet forstår og taler mindst to sprog. Der findes forskelle mellem børnenes sprogbeherskelse, men i løbet af skoletiden vil disse udjævnes.

En væsentlig station i forløbet er børnehaveklassen, der viderefører børnehavens arbejde og i høj grad lægger vægt på at arbejde med skriftsproget. I børnehaveklassen øges børnenes ordforråd kraftigt i begge sprog ved hjælp af sprogundervisningen – afhængig af alderen og af skolen. For at øge opmærksomheden mht. til de forskellige lyde, der er særlig vigtige for læsning og skrivning af både tysk og dansk, gennemgås i børnehaveklassen et kursus i ”fonologisk bevidsthed”.

Senest i første klasse lærer barnet at læse og skrive på institutionssproget tysk. Sideløbende eller tidsmæssigt forskudt arbejdes der med skriftsproget i danskundervisningen. Her foregår et tæt samarbejde mellem fagene dansk og tysk for at sikre, at denne proces får et godt forløb.

Også i de følgende skoleår er det centrale i skolen undervisningen i sprog, læsning og skrivning. Skolernes undervisning i tysk og dansk koordineres og kan være dels integrativ, dels kontrastiv. Målet er at gøre eleverne i stand til at opleve sproglige sammenhæng såvel i tysk som i dansk og at gøre eleverne modtagelige for det nyttige og det smukke i begge sprog. Derudover fremmer vi elevernes evne til sikkert og bevidst at anvende begge sprog.

„Folkeskolens afgangsprøve“ ved skolegangens afslutning viser, at elevernes sproglige præstationer ligger på et højt niveau.

Skolerne rådgiver gerne vedr. sprog og undervisningen. Du kan orientere dig om alle skoler på DSSVs hjemmeside www.dssv.dk >Schulen. Hver skole har mindst én individuel hjemmeside, som kan findes via link på samme sted.

Tyskkurser til forældre

Forældre spiller en betydelig rolle som forbilleder og formgiver i den tosprogede indlæringsproces. Forældrene bør stræbe efter at forstå sproget i barnets børnehave eller skole og evt. også at kunne tale det.

Henvend dig til skolerne eller børnehaverne, hvis du har behov for et tyskkursus, for at høre, om muligheden er til stede i dine nærmere omgivelser. En anden mulighed er aftenskolerne („Folkeoplysning“), som tilbyder tyskkurser i de større byer.

DSSV (mail: dssv@dssv.dk eller tel. +45/7462 4103) oplyser gerne om mulighederne. Ved et tilstrækkeligt antal deltagere vil DSSV etablere egne kurser for de tyske institutioners forældre.

Vi håber, at du har gavn af denne rådgiver.

Med venlig hilsen

**Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig
samt børnehaver og skoler**

Red. 01.10.2014